

LEIRENS, Constant (Gent 3 mei 1813 – Vevey 4 oktober 1886).

Volgde waarschijnlijk privé-onderwijs, studeerde daarna rechten in Gent en vestigde er zich als advocaat.

Leirens was ondervoorzitter van de studiekring van professor **François Huet**, waar men discussieerde over politieke en sociaal-economische vraagstukken. In 1848 was hij stichter, geldschieter en tot 1850 hoofdredacteur van *De Broedermin* (1848-1859), het blad van deze studiekring. Daarnaast nam Leirens ook de hoofdredactie van het progressief, flamingantisch weekblad *Artevelde*, "den Burger Demokraet" voor zijn rekening en was hij eigenaar van het in 1854 gestichte *Het Zondagsblad* (van Gent), dat ook belangstelling toonde voor de Vlaamse taalgrievan.

In 1857 werd de liberaal georiënteerde, flamingantische democraat Leirens lid van **Vlamingen Vooruit**, waar hij noch bij de liberaal-democratische noch bij de flamingantische fractie hoorde, maar een soort middenpositie innam. Begin mei 1861 publiceerde hij in zijn *Zondagsblad* een brief waarin de invloed van Vlamingen Vooruit duidelijk aanwijsbaar is. Leirens plaatste er de Vlaamse problematiek niet enkel op politiek maar vooral op het sociaal-economische vlak. Deze brief was tegelijk een oproep tot de oprichting van een **Vlaamsch Verbond**. Bedoeling van Leirens en zijn medestanders **François Haeck**, **Michiel van der Voort** en **Raymond Dedeyn** was de flaminganten op politiek vlak in een eenheidsfront te verenigen. Leirens stelde voor bij de volgende verkiezingen alleen te stemmen voor kandidaten die ernstige waarborgen boden wat de 'Vlaamse zaak' betrof. De Vlamingen Vooruit engageerden zich meteen om Leirens initiatief te realiseren. Dit lukte op 19 mei 1861 toen in Gent onder het voorzitterschap van Leirens een algemene vergadering met tal van flamingantische verenigingen tot de stichting van een Vlaamsch Verbond overging. Leirens werd daarna enige tijd voorzitter van het voorlopige bestuur. Op 13 mei begon hij, met de bedoeling zijn initiatief te bevorderen en het programma te verspreiden, met de publicatie van *Het Vlaamsch Verbond* (tot 1862).

Toen de liberalen in juli 1861 op aandringen van **Julius Vuylsteke** in de schoot van het Verbond een eigen liberale afdeling oprichtten, werd Leirens er voorzitter van. Deze afdeling wilde geen deel uitmaken van het algemeen bestuur en hoewel Leirens oorspronkelijk van het Verbond een overkoepelede eenheidsvereniging had willen maken, volgde hij nu de visie van Vuylsteke, die stelde dat het behoud van de liberale onafhankelijkheid binnen het Verbond belangrijker was dan de eenheid over de partijgrenzen heen.

Inmiddels was Leirens ook in mei 1861 in de plaats van **Ferdinand A. Snellaert** bestuurslid geworden van de **De Tael is gan(t)sch het Volk**; een benoeming die kaderde in de pogingen deze maatschappij liberaal te maken.

Na zijn verhuis naar Schaarbeek speelde Leirens geen rol meer in de V.B. In 1866 was hij stichter, eigenaar, uitgever en opsteller van het economische

en politieke blad *Le Travail*, "Organe international des intérêts de la classe laborieuse. Revue du mouvement coopératif", dat via een goedkope massapers de coöperatiebeweging als emancipatiemiddel voor de arbeiders wilde propageren. Maar het blad was te duur en het taalgebruik en de behandelde onderwerpen voor de arbeiders te moeilijk. Na moeilijkheden met de Franse redacteurs zetten Leirens en Paul Voituron het blad voort onder de titel *Le Travailleur Associé*, "Propagateur international des doctrines coopératives" (1866-1867).

In 1869 verhuisde Leirens naar Sint-Joost-ten-Node en in 1883 week hij uit naar Vevey (Zwitserland).

LITERATUUR: E. Voordeckers, *Bijdrage tot de geschiedenis van de Gentse pers. Repertorium (1667-1914)* (IUCHG, Bijdragen 35, 1964); – E. Gubin, *Bruxelles au XIXe siècle: berceau d'un flamin-gantisme démocratique (1840-1873)*, 1979; – M. Reynebeau, 'Het Vlaemsch Verbond als politiek experiment (Gent, 1861-1862)', in *BMGN*, jg. 96, nr. 3 (1981), p. 491-508; – J. Verschaeren, *Julius Vuylsteke (1836-1903). Klauwaard en Geus*, 1984; – J. Verschaeren, 'Leirens, Constant Alphonse', in *NBW*, XIII, 1990.

JOSÉ VERSCHAEREN